

Könyvbemutató és Hangverseny a KÖTA 45-ik évfordulója tiszteletére

Ünnepi hangverseny keretében tartották, 2015. október 4-én, a Nádor teremben, A Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület szervezésében a Püski Kiadó gondozásában megjelent könyv bemutatóját.

K. Udvari Katalin:
Művelődéstörténeti Kincsestár
Válogatás dr. Maróti Gyula (1912–2004)
a Kórusok Országos Tanácsa (KÖTA)
alapító főtítkárának magán
dokumentum-gyűjteményéből

A hangversenyt megnyitó köszöntőt **Szőnyi Erzsébet** professor, Kossuth-díjas zeneszerző, Kiváló művész, a Nemzet művésze mondott. Örömmel emlékezett arra, hogy nemzetközi hírű kórusaink és iskolai zenetanításunk fellendülését és sikereit alapvetően három dolog alapozta meg. Először a kórusok tevékenységét szemmel tartó és azt támogató mozgalom, vagyis az 1948–1950 közt szervezett alakult Bartók Béla Szövetség (amelyben Kodály Zoltán is oroszlánrészt vállalt). Másodszor

a nyomában létrejött, 1970–1990 közt létező Kórusok Országos Tanácsa (KÓTA), amely átalakulva épp ez esztendőben ünnepli fennállásának 45. évfordulóját. Harmadszor pedig az olyan kivételes személyiségek, mint a KÓTA alapító, első főtitkára, *Maróti Gyula* – akihez személyes ismeretség is fűzte, a Zeneakadémián kollégája volt – és akinek emléket állít a most megjelent és bemutatott *Művelődéstörténeti kincsestár*.

A gondosan és sokoldalúan összeállított műsort igényes szép kórus-ének keretezte.

Vidáman éneklő gyermekkar, a *Hunyadi János Ének-zenei, Nyelvi Általános Iskola Kiskórusa* adott elő, Kodály Zoltán, Vásárhelyi Zoltán és Kocsár Miklós műveiből színes válogatást. *Tóth Annamária* vezényletével, zongorán közreműködött *Kissné Orbán Zsuzsanna*

Szedlacsek Katalin olvasta fel, Dr. *Maróti Gyula* írását: Pünkösdi Zenei Ünnepségek Kecskemét, 1949. Szentkirályi Márta és az első zenei általános iskola.

Körmendi Klára zongoraművésznő, Gyulai Elemér: III. Zongoraszonáta első tételét játszotta

Petrás Mária, énekművész Csángó népdalokat énekelt

Stipkovich Fülöp olvasta fel Tóth László írását, a 60-as évekbeli emlékeiből: Miért vagyok kórustag?

Méltó befejezést jelentett, a *Musica Nostra Kórus* válogatott szép műsora, Bartók Béla: Tavasz, Madárdal, Isten veled. Szőnyi Erzsébet: Hat középkori himnusz, Sík Sándor fordításában, részletek.

Vezényelt *Mindszenty Zsuzsánna*, Liszt-díjas karnagy, a KÓTA elnöke. Zongorán közreműködött, *Szekér Bernadett*, ütő hangszerezen, *Tóth Benedek*.

K. Udvari Katalin, a hangverseny fő szervezőjének, a könyv szerzőjének, a hangversenyen elhangzott beszéde:

Egy magán archívum meglepetései

Éppen tizenöt évvel ezelőtt álltam itt először a Nádor Terem színpadán, a kecskeméti általános iskolai éveimre emlékező *Psalmus Humanus Ének-Zenei Általános Iskola, 1950* címmel elkészült könyvem bemutatóján. Most ismét egy jubileumi évforduló ösztönzött egy újabb könyv megírására: ez pedig a Kórusok Országos Tanácsa megalapításának 45. évfordulója. Ebből az alkalmából jelent meg az alapító főtktár, dr. Maróti Gyula magán-gyűjteményéből készítette válogatás.

A két esemény nem független egymástól. Egykori iskolám alapításának fél évszázados évfordulója tiszteletére írott könyvem anyag-

gyűjtése során kerültem kapcsolatba dr. Maróti Gyulával, aki a legnagyobb meglepetésemre jó ismerője volt egykori iskolaalapító igazgató-nőnknek, Nemesszeghyné Szentkirályi Mártának. A megismerkedésünket követően egy idő után leveleket említett és mutatott is, amelyek a közöttük lévő több évtizedes szakmai barátságot bizonyították.

Maróti Gyula halála után az özvegyétől kapott dokumentum-gyűjtemény értékes és egyedi darabjai – szakkönyvek, kéziratok, levelek, hang- és képi dokumentumok – több évig dobozban pihentek, vigyáztunk rájuk, hogy sértetlenül megőrizzük azokat.

Gazdag és érdekes anyagot találtunk a két világháború közötti évtizedek amatőr művészeti életéről, több éves zenepszichológiai vizsgálati eredményekről, majd a Bartók Béla Szövetség megalakulásáról, a Kecskeméti Pünkösdi Zenei Ünnepekről, Kodály Zoltán és Szentkirályi Márta Pünkösdi éjszakáján történt beszélgetéséről a Kecskeméti Ének-Zenei Általános Iskola megalapításának tervéről, a hazai kórusok sikeres nemzetközi szerepléseiről, a Rádióban több, mint 10 éven keresztül elhangzott KÓRUSPÓDIUM résztvevőiről és műsoráról, a pedagóguskórusok jelentőségéről, valamint a közelmúlt és napjaink kóruskultúrájáról is olvashatunk a könyvben, hogy csak a legfontosabbakat említsem.

A KÓTA megalapításának közelgő jubileumi évfordulója olyan jeles alkalmat jelentett, ami a hagyaték feldolgozására ösztönzött, engem és a munkámat segítő kollégáimat is. Ekkor fogtam hozzá a gyűjtemény módszeres áttekintéséhez.

Eredetileg csak egy katalógus-szerű összeállításra gondoltam, hogy áttekinthető legyen a szakmai anyag, de eközben olyan sokszínű és sokféle ismeretet nyújtó dokumentumra leltem, amire egyáltalán nem számítottam.

A bőség zavarával küzdve, nehéz volt kiválasztani, hogy végül is mi kerüljön be a könyvbe, hiszen a szakmai hagyaték az egész 20. századot átöleli, ami térben és időben nagy távolságot jelent.

Igen érdekes volt számomra Maróti Gyula családtörténetének megismerése. Úgy gondolom, hogy kitalálni sem lehetne izgalmasabb, ugyan akkor általánosabb **család-történetet**, mint az övé, amely bármelyik 20. században élt közép-európai magyar családra ne lenne jellemző. Maróti Gyula igen pontos és precíz emberként, a családjára vonatkozó emléket hiteles iratok megőrzésével dokumentálta. Ugyan így megőrizte saját iskolai éveinek emlékeit is, közöttük bizonyítványait is, melyek oktatástörténeti érdekességek a mai ember számára.

A Maróti-gyűjtemény igen sokszínű és gazdag anyagot foglal magába, és közülük azokat választottam ki, amelyek tanulságul és segítségül szolgálhatnak napjaink társadalmi és nevelési kihívásainak megoldásához is.

Ha egyetlen szóval szeretném jellemezni az új könyvet, akkor az a szó az lenne, hogy **hogyan?** Nem az volt a fő szempontom, hogy melyik

kórus mikor és mit énekelt, hanem az, hogy *hogyan tudták megvalósítani az eredményes működésüket*, milyen területeken kaptak ehhez segítséget.

1. *Meglepetés volt számomra*, hogy a Maróti gyűjtemény milyen lényegre törően fogalmazta meg és módszeresen dokumentálta azokat az összetevőket, amelyek feltételei az eredményes kórusmozgalomnak. Ezek a következők voltak:

- rendszeres és szakszerű iskolai énekkutatásban részesülő gyermekek, akik felnőttként is magukkal viszik az éneklés szeretetét,
- ehhez szükséges a társadalmi elismertség,
- a megfelelő és biztos anyagi hátér, valamint
- az eredmények nyilvánossága, amire például lehetőséget adott a Rádió népszerű KÓRUSPÓDIUM című műsora.

2. *Meglepetés volt számomra*, hogy Kodály Zoltán mellett a múlt század nagynevű és nagytekintélyű kórusvezetői milyen közérthető, és máig érvényes módon fogalmazták meg a kóruséneklés jelentőségét gyermekre, felnőttre nézve egyaránt. (Például: Bárdos Lajos és Forrai Miklós) Megállapításaikat napjaink agykutatással foglalkozó tudósai egyértelműen bizonyítják és alátámasztják.

3. *Valamint igazi meglepetésként szolgált* egy olyan zeneszerző-zenepszichológus munkásságának megismerése – *dr. Gyulai Elemér* –, aki-ről korábban soha nem hallottam, és aki a zeneszerzői munkássága mellett olyan társadalmi kérdésekre is választ kívánt adni tudományos munkásságával, amelyek ma is az oktatás-nevelés középpontjában állnak. (Például: az általános iskolát befejező, hátrányos környezetből érkező fiatalok tanulásra való motiválása,)

4. *Azonban a könyv nem csak* a múltról szól, hanem a jelenről is.

Dr. Mindszenti Zsuzsánna, a KÓTA elnöke foglalta össze a hazai kórusmozgalom utóbbi évtizedeinek eredményeit és sikereit. Ezzel bizonyítva, hogy a kórusmozgalom él Magyarországon, és Maróti Gyula munkássága – bár más körülmények között és más szereplőkkel –, de folytatódik.

Amikor 2000-ben elkészült az első könyvem, a Kecskeméti Zenei Általános Iskoláról, azt tulajdonképpen csak egy emlékkönyvnek szántam. Azonban több történt: olyan zenei szakembereket valamint zenei műhelyeket volt módom megismerni az anyaggyűjtés során, ami megalapozta 2002-ben a *Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület* létrehozását.

Tagjai a művészeti nevelés széles skáláját képviselik, óvodától az egyetemig. Ma már akkreditált tanár-továbbképzési tanfolyamokat tarthatunk az ELTE Zenei Tanszékével együttműködve **Tehetséggondozás Kodály szellemében** címmel.

Őszintén kívánom, hogy a most megjelent és mozaikszerűen összeállított könyvben mindenki találjon a számára érdekes olvasnivalót, és

remélem, hogy az utánunk jövő nemzedéknek is nyújt olyan új ismereteket, amelyek ösztönzi őket és segítik a mindennapi munkájukban.

A könyv megjelenéséhez az Emberi Erőforrások Minisztériumától, Balog Zoltán miniszter úrtól, valamint Hoppál Péter államtitkár úr aláírásával kaptunk támogatást. Így kötelességem, hogy a könyvből egy példányt a minisztériumba is eljuttassak. Bízom benne, hogy ki fogják nyitni a könyvet, és ez talán segítséget fog jelenteni a mostani jó tervek megvalósításához, az iskolai éneklés lehetőségeinek jobb irányba való elmozdításához. Ez nagy nyeresége lenne a közoktatásunknak, mivel a sok évtizedes gyakorlat mellett ma már a tudományos vizsgálati eredmények is egyaránt igazolják *Kodály Zoltán* szavait:

„A zenei nevelés igazi eredményei csak évtizedek múltán érzékelhetők nagyobb mértékben. Addig is minél többen, minél többször énekeljenek fiatalok, felnőttek. A művészeti nevelés igazi eredményei csak évtizedek múltán érzékelhetők igazán.”

K. Udvari Katalin

Magnus, Major, Maximus 25 éves a Magnificat Kórus

Fennállásának negyedszázados jubileumát mennyiséget és minőséget reprezentáló hangversennyel ünnepelte a *Szebellédi Valéria* által alapított, s mindmáig általa vezetett *Magnificat* kórus október 2-án a Zeneakadémia nagytermében.

Igen szép hangverseny emlékével távozhattak mind a szereplők, mind az előadók. Az ünnepi hangverseny védnöke *Kodály Zoltánné* volt, beszédet mondott *Simonffy Márta*, Terézváros alpolgármestere, s e sorok írója is köszöntötte a jubiléumokat a Magyar Kodály Társaság nevében. *Keresztes Ilona*, a MTVA műsorvezetőjének szavai kötötték össze a műsorszámokat.

A gazdag műsor első számaként, stílszerűen, a kórus nevét adó latin bibliai szöveg szólalt meg, Halmos László zenei megfogalmazásában, s a hálaadó-magasztaló szöveg később is felcsendült más zenei kontösben. A koncert külsőségeiben, a kórus bevonulásában, fokozatos bővülésében szertartásos jelleg uralkodott, s a magasztosság az egészet áthatotta.

A döntő többségében latin nyelvű egyházi művekből álló műsor körképét kiegészíti a jubileumi alkalomra megjelent hanglemez tartalma. A hangverseny műsorán is elhangzott, és a felvételen is szerepel ösbe-mutató. Az előbbin Gyöngyösi Levente *Misericors Dominus* c. darabja, a lemezen Tóth Péter műve hallható. Ennek címét vettük kölcsön e beszámolóhoz. Mindkét program azt mutatja, hogy a kórusmuzsika